

Muzeul Oltului și Mureșului Superior

Gânduri la început de drum sau nevoia de muzeu ca o casă
a moștenirii noastre culturale

Sub genericul "*Comorile neamului*", de Ziua Națională a României la 1 Decembrie 2003, la Centrul Cultural "Miron Cristea" din Miercurea Ciuc, au fost vernisate trei expoziții cu tematică de arheologie, istorie memorialistică și etnografie, organizate de Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei și Harghitei, Muzeul Carpaților Răsăriteni, Arhivele Naționale Miercurea Ciuc și Asociația Comunitară Românească din Miercurea Ciuc. Cu această ocazie a fost inaugurat practic *Muzeul Oltului și Mureșului Superior*.

Juridic, Muzeul Oltului și Mureșului Superior s-a constituit în urma obținerii avizului favorabil, nr. 4803 din 20 octombrie 2003, al Direcției Monumente Istorice și Muzei și, prin cuprinderea în structura organizată a Muzeului Carpaților Răsăriteni, prevăzută în anexa 2 a ordinului nr. 2865 din 28 noiembrie 2003, a ministrului culturii și cultelor, acad. Răzvan Theodorescu, de aprobare a Regulamentului de Organizare și Funcționare.

Potrivit art. 21 din ordinul amintit, principalele atribuții ale filialei sunt: identificarea, cercetarea, constituirea, dezvoltarea, conservarea, restaurarea și valorificarea patrimoniului istoric, etnografic și artistic pe teritoriul județului Harghita.

Muzeul Oltului și Mureșului Superior a apărut ca o necesitate a includerii în rețeaua muzeală de interes național a zonei județului Harghita rămasă necercetată și valorificată muzeistic, în ceea ce privește istoria, cultura, civilizația românească. Existența doar a Muzeului Etnografic Toplița în arealul Mureșului Superior, cu activitate doar în partea nordică a județului Harghita și cu posibilități locale limitate, a făcut imperios necesară înființarea Muzeului Oltului și Mureșului Superior, pentru o mai largă cuprindere a problematicei muzeale prioritare românești la scara întregului județ Harghita.

De asemenea, Muzeul Oltului și Mureșului Superior a apărut și ca urmare a solicitărilor repetate ale societății civile românești de a se regăsi reprezentată muzeistic cultura, spiritualitatea românească specifică zonei, într-un muzeu în municipiul reședință de județ, Miercurea Ciuc.

Prin mijloacele sale specifice, Muzeul Oltului și Mureșului Superior va căuta să răspundă acestor deziderate exprimate, inițiind programe, proiecte care se vor derula în viitor în parteneriat cu alte instituții de profil de pe teritoriul județului Harghita sau/și din afara sa, răspunzând exigențelor și priorităților științifice în domeniu.

Gândurile cu care am pornit la drum în această formulă pleacă de la convingerea că, alături de familie, Biserică, școală - muzeul reprezintă în primul rând o instituție culturală, educativă. Dacă am da însă o definiție mai pretențioasă, oficială, am spune că muzeul este instituția publică ce are ca principal obiectiv identificarea, achiziționarea, conservarea, restaurarea, protecția, expunerea și cercetarea unui anumit patrimoniu cultural, muzeul etnografic, de exemplu, ocupându-se de patrimoniul culturii și civilizației populare tradiționale.

Însă, muzeul nu trebuie înțeles doar ca o clădire ce adăpostește "*obiecte vechi*", pentru că o colecție de obiecte culturale nu înseamnă o simplă acumulare, cercetare și expunere de obiecte, mai mult sau mai puțin ordonate științific - ci muzeul trebuie să fie mai ales casa memoriei noastre culturale. El teaurizează (adică păstrează ceva deosebit de prețios) o moștenire culturală, identitară. Cu alte cuvinte, prin obiectele de muzeu ne amintim sau aflăm cine am fost în trecut, cine suntem astăzi și mai ales cine trebuie să rămânem în viitor. De aceea, socotim că locul acestor obiecte, abandonate de cei mai mulți dintre noi în fața modernității și progresului tehnic "*civilizator*", sau a modei - trebuie să-și regăsească locul mai întâi în muzeu, apoi, prin recuperarea semnificației lor, să reintre în aprecierea sufletului nostru.

Muzeul ne ajută să înțelegem că nu tot ceea ce este vechi este de lepădat, ci dimpotrivă, trebuie revalorizat, să îi dăm o nouă prețuire și obiectele de care am fost legați cândva sufletește, să rămână în continuare organic legate de propria noastră ființă, să ne însoțească și să îi facem și pe ceilalți, mai ales din tânăra generație, să le prețuiască; din păcate, tinerii care s-au lepădat de moștenirea

culturală neprețuită a neamului lor, prea ușor categorisesc obiectele tradiționale, spre exemplu portul popular, etc., ca fiind ceva desuet, în afara modei și chiar le ridiculizează, le minimizează, uneori chiar le batjocoresc. Cei cu o asemenea atitudine își reneagă propria origine și, dacă ți-ai pierdut sentimentul identității tale, ți-ai pierdut de fapt părinții, moșii și strămoșii.

Aplecând urechea prea mult și deseori slurgarnic, fără demnitate și mândrie cu adevărat națională, la tot ceea ce vrea să ne spună Occidentul, la curente proeuropene, fără un spirit de discernământ critic, riscăm să pierdem valoroasa noastră tradiție culturală. De aceea, familiei, muzeului, Bisericii și școlii, le revin un rol deosebit de important în transmiterea a tot ceea ce este mai valoros din istoria, tradiția,

credința, cultura românească. Alte popoare care nu au o asemenea tradiție bogată ca cea a poporului român caută cu orice preț să și-o "construiască", să o "fabrice" și să o pună în valoare, în timp ce noi, și chiar autoritățile cu atribuțiuni specifice în domeniu, tratăm deseori cu superficialitate sau lipsă de răspundere aceste probleme, grăbindu-ne chiar să importăm tradiții, obiceiuri etc. care nu au nimic comun cu cultura noastră.

Ne exprimăm însă speranța că având sprijinul tuturor celor interesați în susținerea și promovarea culturii și implicit a istoriei noastre locale, Muzeul Oltului și Mureșului Superior va deveni într-adevăr o casă a moștenirii noastre culturale.

Dorel Marc

Cronica activității Muzeului Oltului și Mureșului Superior pe anii 2004 - 2005

Anul 2004

* Expoziția "*Comorile neamului*", organizată de 1 Decembrie 2003, Ziua Națională a României, de către Muzeul Carpaților Răsăriteni împreună cu Asociația Comunitară a Românilor din Miercurea Ciuc, cu ocazia înființării filialei Muzeul Oltului și Mureșului Superior.

* "*Mihai Eminescu - poetul național*" - serată muzical literară dedicată poetului național, 15.01.2004, organizată împreună cu Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea", Școala Generală "Liviu Rebreanu", Colegiul Național "Octavian Goga".

* "Unirea Principatelor Române" - expoziție fotodocumentară, organizată în colaborare cu Arhivele Naționale Harghita, Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea" și școlile din localitate, 24.01.2004, Miercurea Ciuc.

* "*Bucuria Învierii*", 11.04.2004, expoziție de icoane pe sticlă, organizată în colaborare cu Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea" și cu Cercul de pictură "Românașul".

* "*Zilele școlii harghitene*", 13.05.2004, lecție deschisă interdisciplinară de literatură română, istorie locală și etnografie, organizată de Școala Generală nr. 9 "Liviu Rebreanu".

* "*Meșesuguri artistice tradiționale*" - icoane pe lemn și pe sticlă, 27.05.2004, olimpiada

școlară - faza județeană, organizată de Inspectoratul Școlar Județean Harghita în colaborare cu Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei și filiala Muzeul Oltului și Mureșului Superior.

* "*2004 - Anul Ștefan cel Mare*" - simpozion dedicat marelui voievod, 30.05.2004, organizat de Cercul Militar al Garnizoanei Miercurea Ciuc; participă Dorel Marc cu o comunicare științifică: "*Broderiile din epoca lui Ștefan cel Mare*".

* Ziua copilului, 01.06.2004, expoziție de icoane pe sticlă - cu vânzare prin licitație; acțiune realizată în colaborare cu Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea", Asociația Comunitară Românească din Miercurea Ciuc, Prefectura Harghita, Consiliul Județean Harghita, în vederea susținerii materiale a copiilor talentați.

* "*Ștefan cel Mare - în memoria documentelor*", 28.06.2004, expoziție fotodocumentară, dedicată marelui voievod; organizată în colaborare: Muzeul Carpaților Răsăriteni, Arhivele Naționale Harghita, Cercul de pictură "Românașul".

* *Zilele "Miron Cristea"* cd. a VII-a, 17.07.2004 - 20.07.2004, sesiune de comunicări științifice referitoare la ultimele cercetări privind personalitatea primului patriarh; organizatori: Muzeul Etnografic Toplița, Biblioteca

Municipiului Toplița, Fundația Culturală "Patriarh Miron Cristea"; Dorel Marc participă cu o comunicare științifică privind *"Noi proiecte de cercetare etnografică a zonei Mureșului Superior"*.

* *"Branul în cultura populară românească"* - sesiune de comunicări științifice pe teme etnografice și Târg al meșterilor populari de Sf. Pantelimon; 06.08.-07.08.04, participă dr. Valerii Kavruk și drd. Dorel Marc, cu comunicarea *"Noi cercetări privind cultura populară românească în secuime"*.

* *"Meșesuguri Artistice Tradiționale"*; - Olimpiada Națională organizată de Ministerul Educației și Muzeul Astra din Sibiu; *"Icoana din sufletul copilului"*, organizată de Patriarhia Ortodoxă Română, manifestări care au avut loc în perioada 17.08.-30.08.04, prilej de perpetuare a tradițiilor și meșesugurilor din zonă; copiii de la Cercul de pictură *"Românașul"*, participanți la aceste concursuri, au beneficiat de consiliere din partea muzeografilor de la Muzeul Oltului și Mureșului Superior.

* Sesiunea națională de comunicări științifice *"Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie, Cultură, Civilizație"*. ediția a X-a, Miercurea Ciuc, 24.09.- 26.09.04, organizată de Ministerul Culturii și Cultelor, Muzeul Carpaților Răsăriteni, Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei și Harghitei, Centrul Eclesastic "Mitropolit Nicolae Colan", Arhivele Naționale; participare: drd. Dorel Marc cu comunicarea *"Sisteme pastorale în zona Munților Călimani și în zona Brețcu - Covasna"*.

* Sesiune de comunicări științifice - *"Preocupări recente în cercetarea și valorificarea patrimoniului cultural național"* - ed. a III-a, organizată de Muzeul Județean Mureș, 19.11.-20.11.04. Participă Marc Dorel cu comunicarea *"Noi cercetări privind patrimoniul etnografic românesc din secuime"*

* *"Marea Unire în documente. Participanți din zonă la Alba Iulia"* - expoziție fotodocumentară; acțiune realizată în colaborare cu Arhivele Naționale Harghita, Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea" și cu participarea Școlii Generale "Liviu Rebreanu" și a Colegiului Național "Octavian Goga".

* Sesiunea anuală a Muzeului Carpaților Răsăriteni, 17.12.-18.12.04, organizată de Muzeul Carpaților Răsăriteni, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Național - Covasna, sesiune anuală de comunicări, rapoarte științifice de activitate, la care participă membrii Consiliului Științific al Muzeu-

lui Carpaților Răsăriteni, muzeografi, conservatori, restauratori. Participă Dorel Marc cu comunicarea *"Cercetări recente privind etnografia românească în Secuime"* și, împreună cu Andrea Chiricescu și Ioan Lăcătușu, *"Proiectul -Prima școală românească din Sfântu Gheorghe"*

Publicații:

Dorel Marc, articole:

* *"Specificul încondeierii ouălor în zona Toplița"*, în anuarul *Mosteniri culturale*, 2002, Reghin, p. 87-88

* *"Tipologia gospodăriilor în zona Topliței. Interferențe româno-secuiești"*, în *Angustia*, nr. 8, 2004, Sf. Gheorghe, p. 259-264

* *"Muzeul - casa moștenirii noastre"* în revista *Grai Românesc*, anul VI, nr. 1 (22), 2004, p. 4.

* *"Broderile din epoca lui Ștefan cel Mare"*, în revista *"Grai Românesc"*, anul VI, nr. 2 (23), 2004, p. 6,

Anul 2005

* *"Mihai Eminescu - Omul deplin al culturii românești"* - expoziție fotodocumentară referitoare la viața și opera poetului, 15.01.2005; organizată împreună cu Școala Generală "Liviu Rebreanu" și Colegiul Național "Octavian Goga"

* *"Unirea Principatelor Române și ecoul ei în conștiința românilor ardeleni"* - expoziție fotodocumentară organizată împreună cu Arhivele Naționale Harghita în data de 24.07.2005; serată muzical-literară organizată de Cenaclul literar "Buna Vestire", Școala Generală "Liviu Rebreanu", Colegiul Național "Octavian Goga", 24.01.2005

* Expoziții etnografice temporare: *"Interiorul țărănesc"* și *"Agricultura în viața țaranului"*, 26.01-01.11.2005 (fără catalog).

* *"Figurine celebre din ceară"* - Muzeul Oltului și Mureșului Superior găzduiește o expoziție itinerantă cu figurine, personalități ale istoriei, culturii, politicii și staruri, în perioada 28.02.-06.03.2005.

* *"8 Martie - Ziua Femeii"*, serată muzicală organizată la sediul Muzeului Oltului și Mureșului Superior, de către elevii Liceului de Artă "Nagy Istvan"- secția română. 07.03.2005

* *"Târgul meșterilor populari - de Florii"* - prima ediție a unui târg cu meșteri populari din diferite zone etnografice, 22.04.-24.04.2005, organizat cu sprijinul Episcopiei Ortodoxe Române a Covasnei și Harghitei și a Cercului

de pictură "Românașul".

* *"Timotei Cipariu, George Enescu - personalități ale culturii românești"* - simpozion privind contribuția acestora la marea cultură națională și universală, organizat la sediul Muzeului Oltului și Mureșului Superior, de ASTRA - Sibiu și ASTRA Harghita, în data de 19.05.2005.

* *"Românii din scaunul Ciuc, Giurgeu și Casin"* de Liviu Boar, lansare de carte privind istoria locală, eveniment organizat la sediul Muzeului Oltului și Mureșului Superior, de către Arhivele Naționale Harghita și Arhivele Naționale Mureș, în 05.05.2005.

* *"Interferențe culturale interetnice"* - colocviu pe tema interferențelor, 28.05.-30.05.2005, organizat de Muzeul Etnografic Reghin; participă Marc Dorel cu comunicarea *"Interferențe româno-secuiești în arhitectura Mureșului Superior"*.

* *"Meșteșuguri artistice tradiționale"* - *"Icoana din sufletul copilului"* - Olimpiadă școlară, faza județeană, concurs de icoane pictate pe lemn și pe sticlă, încondeiere de ouă, organizat la sediul Muzeului Oltului și Mureșului Superior, de Inspectoratul Școlar Harghita, cu sprijinul Episcopiei Ortodoxe Române a Covasnei și Harghitei, în data de 10.06.2005.

* *Universitatea de Vară "Izvorul Mureșului"* - organizată de Centrul de Studii Harghita-Covasna, Episcopia Ortodoxă Română de Harghita și Covasna, Departamentul Românilor de Pretutindeni, unde Marc Dorel participă cu o comunicare privind ultimele cercetări etnografice românești în secuime.

* *"Meșteșuguri artistice tradiționale"* - *"Icoana din sufletul copilului"* - Olimpiada Națională organizată de Ministerul Educației Naționale, Muzeul Național ASTRA, la Sibiu, în data de 17.08.04-30.08.04. Au participat copiii Cercului de pictură "Românașul", instruiți de prof. Nicoleta Ploșnea și muzeograf Marc Dorel
Rezultate :

- 5 premii I la secțiunea *"Icoane pe sticlă"*;
- 1 premiu I la secțiunea *"Oua încondeiate"*
- 15 premii la concursul *"Icoana din sufletul copilului"*

* *"Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie, Cultură, Civilizație"* - sesiunea națională de comunicări științifice, ediția a XI-a, prilej de valorificare a rezultatelor cercetării multidisciplinare a zonei, 24.09.-26.09.2005; Marc Dorel participă cu comunicarea *"Tehnică și decor în*

arhitectura tradițională a Mureșului Superior. Studiu comparativ" și cu o comunicare colectivă alături de Dorinel Ichim și Andrea Chiriacescu cu titlul: *"Noi cercetări etnografice în zona Brețcu: Poiana Sărată"*.

* *"Străinul apropiat"* - expoziție fotodocumentară etno-sociologică, autor: Stephan Drube, cercetător, documentarist din Germania; găzduită de Muzeul Oltului și Mureșului Superior, în perioada 01-23 noiembrie 2005, organizându-se o dezbatere pe marginea fotografiilor expuse cu participarea autorului și a publicului interesat.

* Lansare de carte: *"Țăran cu cravată"*, de Traian Dușa, Editura Ansid, Tg. Mureș, 2004; manifestare organizată de Prefectura Harghita și Inspectoratul Școlar Jud. Harghita la sediul muzeului. 23.11.2005

* Expoziție fotodocumentară: *"1 Decembrie 1918-Unirea Transilvaniei cu România. Imagini, documente"* - organizată cu participarea Arhivelor Naționale Harghita, Centrul Cultural "Patriarh Miron Cristea" și școlile din localitate.

* *"Seară de colinde"*, organizarea unei manifestări, premergătoare Sfintei Sărbători a Nașterii Domnului, cu participarea rapsodului popular Trifan Maria împreună cu grupul de copii colindători din com. Sărmaș, corul Centrului Cultural "Patriarh Miron Cristea", corul fanfarei Garnizoanei Miercurea Ciuc. Partener media: Radio România - Tg. Mureș, transmisiune în direct, redactor cultural Valentin Marica. 15.12.2005.

Publicații:

Dorel Marc, articolele:

* *"Noi cercetări privind interferențele arhitecturale româno-secuiești: frontoanele caselor din satul Jolotca (Orotva), zona Topliței Mureșului Superior"* în anuarul Muzeului Etnografic Reghin *"Moșteniri culturale"*, 2005, format digital CD

* *"Eminescu - filosof al culturii noastre tradiționale sau «Întoarcerea la fire»"*, în revista *Grai Românesc*, anul VI, nr. 1 (26), 2005, p. 7

* *"Semnificații etnologice ale sărbătorilor de primăvară în zona Mureșului Superior"*, în revista *Grai Românesc*, anul VI, nr.2 (27), 2005, p. 6

* *"Semnificații etnologice ale unor obiceiuri românești: Nedeia sau Sântilia în Carpații Orientali"*, în revista *Grai Românesc*, anul VI, nr. 2 (28), 2005, p.6-7.

Muzeul Carpaților Răsăriteni
*Sediul clădirii, înainte de
restaurare*

Muzeul Carpaților Răsăriteni
Sediul clădirii, după restaurare

Muzeul Carpaților Răsăriteni
*Inaugurarea sediului muzeului.
Participă P.S. Ioan Selejan*

Muzeul Carpaților Răsăriteni
*Inaugurarea expoziției
"Fascism și comunism"*

Muzeul Carpaților Răsăriteni
*Inaugurarea expoziției
"Brăduț Covaliu"*

Muzeul Carpaților Răsăriteni
*Inaugurarea expoziției
"Daniel Eva"*

Muzeul Oltului și Mureșului
Superior. Clădirea sediului.

Muzeul Oltului și Mureșului
Superior.
Expoziția de etnografie

Muzeul Oltului și Mureșului
Superior.
Expoziție de icoane

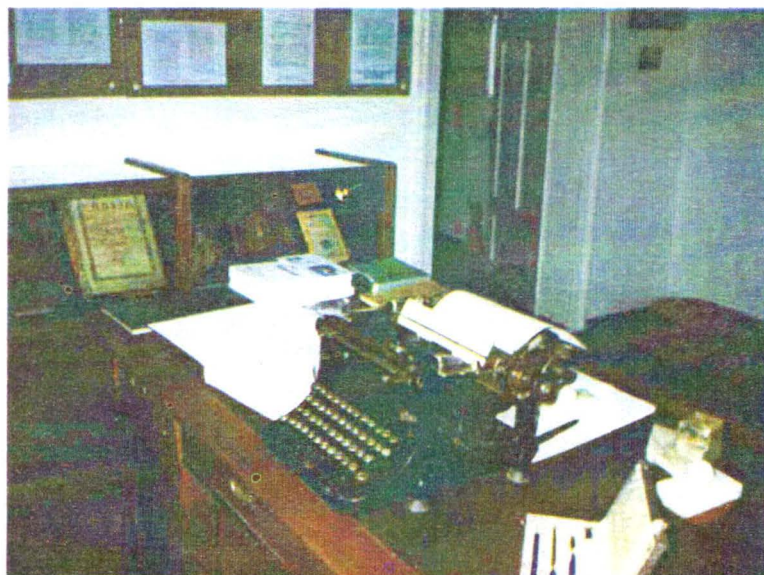
Muzeul Oltului și Mureșului
Superior.
Expoziție de arheologie

Casa memorială "R. Cioflec"
Clădirea, renovată

Casa memorială "R. Cioflec"
Aspect din expoziție

Casa memorială "R. Cioflec"
Aspect din expoziție

Casa memorială "R. Cioflec"
Activități desfășurate cu elevi

Punctul etnografic "Poiana
Sărată"
Sediul. Clădirea cu etaj.

Punctul etnografic "Poiana Sărata"
Aspect din expoziție.

Punctul etnografic "Poiana Sărata"
Aspect din expoziție.

Punctul etnografic "Poiana Sărata"
Aspect din expoziție.